

Zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A. wynikające z uregulowań prawnych

Marek Kosiarski
PKP CARGO S.A.
Warszawa, 10.05.2021

Zagadnienia

1. **Krótką historią przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych**
2. **Uregulowania prawne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych**
3. **Podstawy prawne funkcjonowania doradcy RID**
4. **Ustawowe obowiązki doradcy RID**
5. **Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.**

Krótką historia przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych

Historia przepisów dotyczących towarów niebezpiecznych rozpoczęła się 1 stycznia 1893 w Bernie, gdzie podpisano dokument pod nazwą Międzynarodowa Umowa o Kolejowym Ruchu Towarowym określający normy przewozu koleją m.in. ładunków niebezpiecznych, do których zaliczono m.in.: proch strzelecki, bawełnę strzelecką, naładowaną broń, nitroglicerynę, dynamit, inne materiały wybuchowe, materiały budzące odrazę, wytwarzające odrażające zapachy.

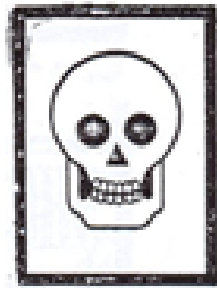

Krótką historia przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych

Załącznik do tej umowy zawierał postanowienia dotyczące warunkowego przewozu niektórych przedmiotów - przedmioty niebezpieczne lub z zawartością materiałów niebezpiecznych.

Przepis liczył 16 stron!

Przez te ponad 120 lat przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych przekształciły się w przepis techniczny liczący 1000 stron.

Znak z przepisów
z 1935 roku

Współczesna nalepka
ostrzegawcza

Uregulowania prawne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych

Ustawa z 19.08.2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych

- wdrożyła dyrektywę 2008/68/WE w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych do polskiego systemu prawnego,
- wyznaczyła władze właściwe w zakresie wykonywania czynności administracyjnych związanych z przewozem towarów niebezpiecznych oraz wykonywania kontroli,
- **wprowadziła obowiązek wyznaczenia doradcy RID,**
- określiła obowiązki uczestników przewozu towarów niebezpiecznych,
- określiła przepisy regulujące przewóz towarów niebezpiecznych,
- wprowadziła kary za naruszenie postanowień ustawy i obowiązujących przepisów.

Uregulowania prawne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych

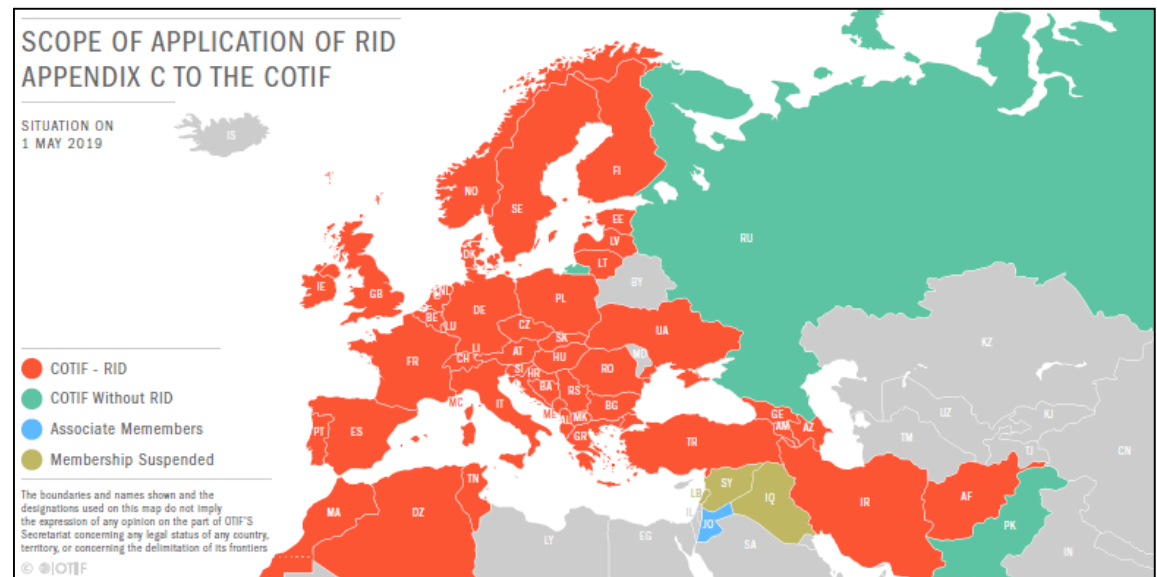
Zgodnie z ustawą o przewozie towarów niebezpiecznych przewóz tej grupy wykonywany jest zgodnie z:

- **Regulaminem międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID)**, jest przepisem obowiązującym w krajowych oraz międzynarodowych przewozach towarów niebezpiecznych pomiędzy państwami uczestniczącymi w COTIF (Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejami)

RID stosują 44 państwa

RID obowiązuje w komunikacji:

- krajowej,
- międzynarodowej CIM

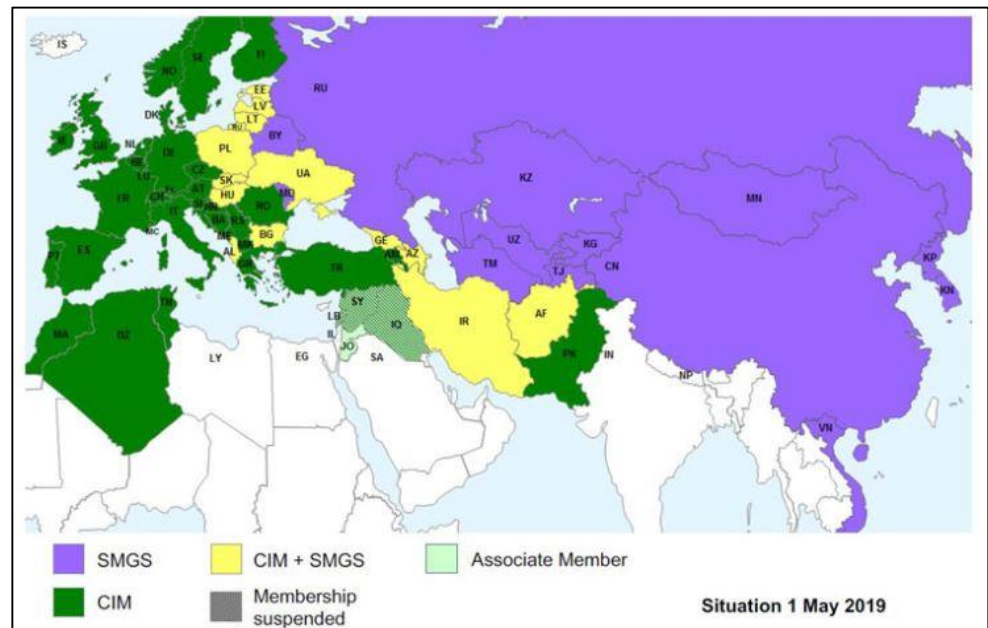
Uregulowania prawne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych

- Załącznikiem 2 do Umowy o międzynarodowej kolejowej komunikacji towarowej (Zał. 2 do SMGS)

W przewozach pomiędzy państwami niebędącymi stronami COTIF można stosować przepisy, które zagwarantują taki sam poziom bezpieczeństwa jak przepisy RID

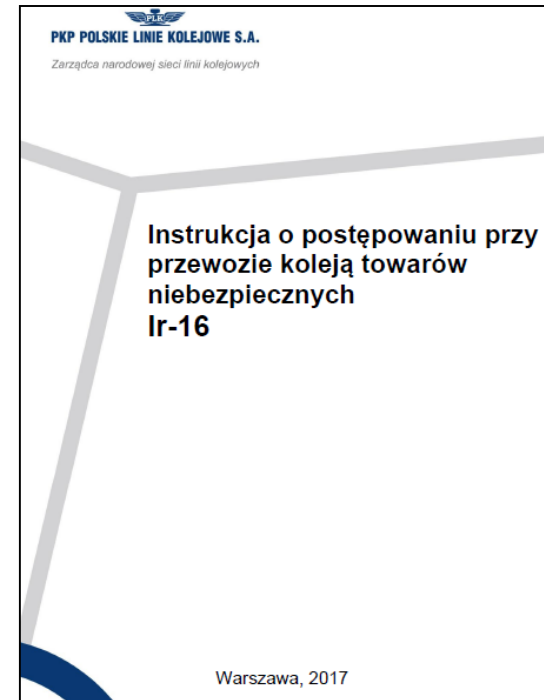
Zał. 2 do SMGS stosują
24 państwa

Zał. 2 obowiązuje w komunikacji
międzynarodowej SMGS

Uregulowania prawne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych

Polskie Linie Kolejowe S.A. - największy zarządca infrastruktury kolejowej, opracowały „Instrukcję o postępowaniu przy przewozie koleją towarów niebezpiecznych”, do stosowania której są zobowiązani przewoźnicy kolejowi wykonujący przewozy towarów niebezpiecznych po liniach tego zarządcy.

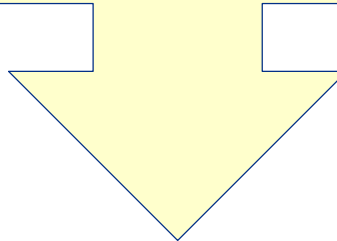

Podstawy prawne funkcjonowania doradcy RID

Cel podjęcia decyzji zobowiązującej uczestników przewozu do wyznaczenia doradcy u uczestników przewozów towarów niebezpiecznych

- ☐ wzrost ilości krajowych i międzynarodowych przewozów towarów niebezpiecznych → wzrost ryzyka wydarzeń,
- ☐ niewystarczająca wiedza na temat zagrożeń spowodowanych tymi wydarzeniami,
- ☐ zapewnienie zgodność przewozu towarów niebezpiecznych z przepisami,
- ☐ zapewnienie bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych

**DORADCA DS. BEZPIECZEŃSTWA PRZEWOZU
TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH**

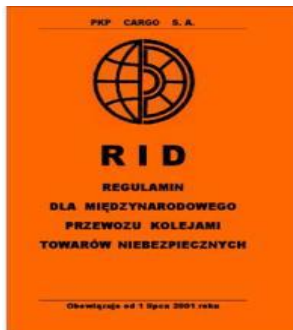
Podstawy prawne funkcjonowania doradcy RID

dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/68/WE
w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych

ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 o przewozie towarów
niebezpiecznych

Regulamin międzynarodowego przewozu kolejami
towarów niebezpiecznych - wydanie aktualne

Podstawy prawne funkcjonowania doradcy RID

Doradca RID to osoba, która przeszła odpowiednie przeszkolenie zawodowe, mające na celu uzyskanie niezbędnej wiedzy dla danego rodzaju transportu z zakresu przepisów i podejmowanych działań i zdała państwowy egzamin zgodnie z obowiązującymi wymogami.

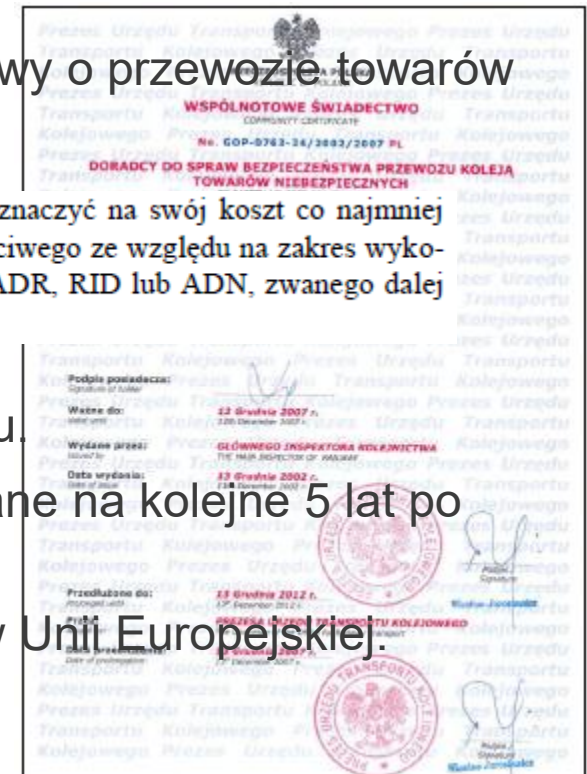
Obowiązek wyznaczenia doradcy wynika z art. 15 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych:

Art. 15. 1. Uczestnik przewozu towarów niebezpiecznych jest obowiązany wyznaczyć na swój koszt co najmniej jednego doradcę do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, właściwego ze względu na zakres wykonywanego przewozu lub czynności z nim związanych, określonych odpowiednio w ADR, RID lub ADN, zwanego dalej „doradcą”.

Uprawnienia doradcom RID nadawane są od 2002 roku.

Uprawnienia doradcy wydawane są na 5 lat i przedłużane na kolejne 5 lat po ponownym zdaniu egzaminu.

Świadectwa doradców są dokumentami uznawanymi w Unii Europejskiej.

Ustawowe obowiązki doradcy RID

Zgodnie z ustawą o przewozie towarów niebezpiecznych do zadań doradcy RID należy:

- przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności uczestnika przewozu w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych,
- sporządzenie raportu powypadkowego dla uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych, na rzecz którego wykonuje zadania doradcy, jeżeli w związku z przewozem towarów niebezpiecznych szkody doznali ludzie, mienie lub środowisko,
- szkolenie pracowników.

Co do szczegółowych obowiązków doradcy RID ustawa odwołuje się do przepisów RID.

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

W PKP CARGO S.A. doradcy są wyznaczeni na szczeblu zakładów oraz w Centrali, nadzorującej i koordynującej zadania doradców.

Obecnie w PKP CARGO S.A. wyznaczonych jest 13 doradców RID.

Obowiązki doradcy RID obejmują bezpośrednie wykonywanie określonych zadań, jak również monitorowanie różnych praktyk i procedur związanych z działalnością przewoźnika kolejowego.

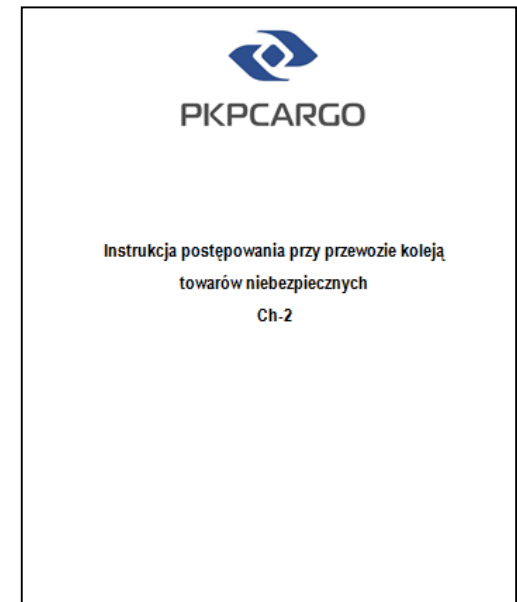
Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Opracowanie przepisów wewnętrznych

Dla pracowników PKP CARGO S.A. doradcy RID opracowali wewnętrzne regulacje w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych - „Instrukcja postępowania przy przewozie koleją towarów niebezpiecznych”.

Instrukcja ustala jednolity sposób postępowania pracowników PKP CARGO S.A. w celu zapewnienia bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych oraz zapobiegania powstawania zagrożeń dla ludzi i środowiska.

Instrukcja zawiera postanowienia dotyczące przewozu tej grupy towarów zgodnie z uregulowaniami prawnymi, przepisami RID i Zał. 2 do SMGS, innymi przepisami wewnętrznymi PKP CARGO S.A. oraz przepisami zarządców infrastruktury kolejowej.

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Nadzór nad opracowaniem i wdrożeniem planów zapewnienia dla towarów niebezpiecznych wysokiego ryzyka, w tym:

- uzgadnianie planu z innymi uczestnikami przewozu,
- uczestniczenie w zaplanowaniu i zorganizowaniu praktycznego sprawdzenia planu (ćwiczenie symulacji zagrożenia)

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Szkolenia pracowników

Doradca RID Centrali PKP CARGO S.A. raz w roku szkoli doradców z zakładów Spółki, potwierdzając to szkolenie w formie zaświadczeń. Szkolenie obejmuje zmiany w przepisach oraz realizację wszystkich wprowadzonych w PKP CARGO S.A. zadań dla doradców wynikających z „Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego”, w tym kontrole przesyłek z towarami niebezpiecznymi.

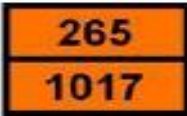

Doradcy RID zakładów PKP CARGO S.A. szkolą z pracowników związanych z przewozem towarów niebezpiecznych:

- szkolenia podstawowe - dla nowych pracowników,
- szkolenia doskonalące, pouczenia okresowe - dla pracowników pozostałych.

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Wspieranie pracowników PKP CARGO bezpośrednio związanych z przewozem towarów niebezpiecznych przez opracowanie materiałów pomocniczych / informatorów

<p>MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU</p> <p>UN 1017 CHLOR</p> <p>OZNAKOWANIE WAGONU I LIST PRZEWÓZOWY</p>	
<p>Należki ostrzegawcze nr 2.2, 5.1, 9, 12</p>	
<p>Pomiarowa tablica identyfikacyjna</p>	
<p>Symbol dla materiałów zagrażających środowisku</p>	
<p>Opis w lidzie przewoźnym</p>	<p>265 UN 1017 CHLOR, 2.2, (5.1, 9) ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU</p> <p>265 UN 1017 CHLOR, 2.2, (5.1, 9) UMWELTGEFÄHRDEND</p> <p>PRÓBY WODNOCYSTERN: CISTOTYPIE WAGONIK: 265 UN 1017 CHLOR, 2.2, (5.1, 9) ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU</p> <p>LEITER WASSERWAGON: CISTOTYPIE WAGONIK: 265 UN 1017 CHLOR, 2.2, (5.1, 9) UMWELTGEFÄHRDEND</p>

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Kontrola przewozu towarów niebezpiecznych

Każda przesyłka towaru niebezpiecznego przed przyjęciem do przewozu jest sprawdzana pod względem zgodności z przepisami w zakresie:

- wypełnienia dokumentu przewozowego
- oznakowania
- stanu technicznego.

Sprawdzanie przesyłek odbywa się na podstawie list kontrolnych opracowanych na podstawie wydanego przez Międzynarodowy Związek Kolei dokumentu **IRS 40471-3 „Czynności sprawdzające przy przesyłkach towarów niebezpiecznych”**.

MIĘDZYNARODOWE ROZWIAŻANIE KOLEJOWE	IRS 40471-3
1-sze wydanie, styczeń 2019	
Czynności sprawdzające przy przesyłkach towarów niebezpiecznych	
	MIĘDZYNARODOWE ROZWIAŻANIE KOLEJOWE IRS 40471-3:2019

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Nadzór nad przeprowadzaniem oceny jakości wykonywania czynności sprawdzających przesyłek towarów niebezpiecznych

W dokumencie IRS 40471-3 „Czynności sprawdzające przy przesyłkach towarów niebezpiecznych” opisano system zapewnienia jakości i procedurę wymiany informacji o jakości wykonywania tych czynności pomiędzy uczestnikami biorącymi udział w przewozie towarów niebezpiecznych.

System zapewnienia jakości (QAS – Quality Assurance System) umożliwia metodyczną i zorganizowaną ocenę jakości kontroli prowadzoną przez kolejowe przedsiębiorstwa

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Nadzór nad przeprowadzaniem oceny jakości wykonywania czynności sprawdzających przesyłek towarów niebezpiecznych

Jeżeli podczas kontroli stwierdzana jest nieprawidłowość (niezgodność z przepisami) w przesyłkach towarów niebezpiecznych przyjmowanych do przewozu przez inne KPP, to zgodnie z dokumentem IRS 40471-3 doradca RID sporządza tzw. **meldunek RID**, wskazujący na rodzaj usterki i podjęte działania naprawcze.

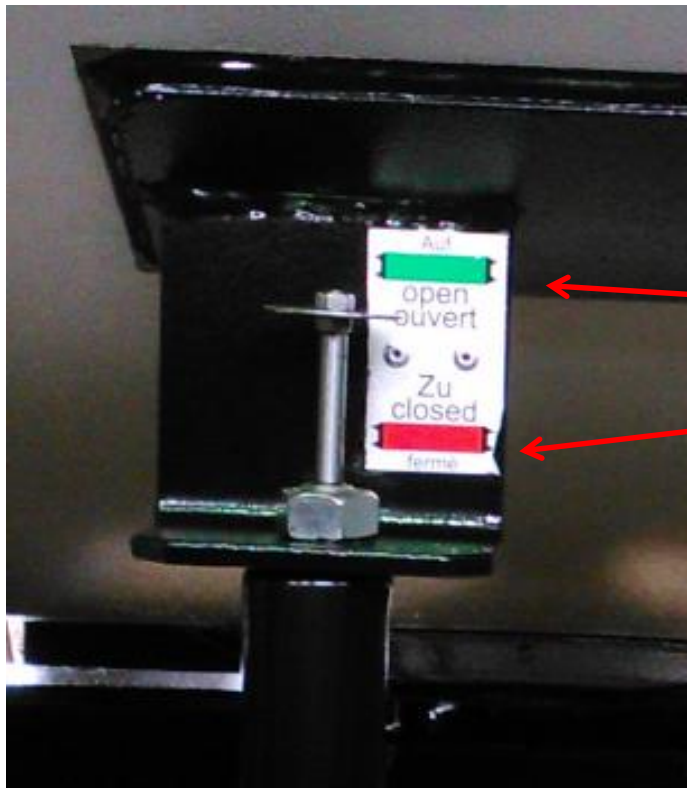
Usterki posiadają przyporządkowaną wartość, mającą wpływ na sporządzenie oceny jakości przewoźnika odpowiedzialnego za przyjęcie przesyłki do przewozu:

- usterka mająca duży wpływ na bezpieczeństwo: wartość = 1,0
- usterka mająca wpływ na bezpieczeństwo: wartość = 0,4
- usterka mająca wpływ na bezpieczeństwo: wartość = 0,125

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Wykonywanie czynności sprawdzających zgodnie z IRS 4 0471-3

Przykładowe usterki i ich wartość:

Położenie wskaźnika
zamknięcia zaworu
dennego
„otwarty”

„zamknięty”

**Usterka
o wartości 1**

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Wykonywanie czynności sprawdzających zgodnie z IRS 4 0471-3

Przykładowe usterki i ich wartość:

Uszkodzona nalepka ostrzegawcza i tablica
pomarańczowa

**Usterka
o wartości 0,4**

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Wykonywanie czynności sprawdzających zgodnie z IRS 4 0471-3

Przykładowe usterki i ich wartość:

Przepisy RID wymagają, aby w dokumencie przewozowym (jeżeli jest przewidziane takie pole) był postawiony znak „X” – wskazujący, że przewożony jest towar niebezpieczny.

☐	23	RID	oui ja	☒	24
--------------------------	----	-----	-----------	-------------------------------------	----

		☐	Incoterms
czajna ie Sendung	tak ja	☐	23
		RID	tak ja
		☐	24
		Kod N	

Niezakreślone pole RID

**Usterka
o wartości 0,125**

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Nadzór nad przeprowadzaniem oceny jakości wykonywania czynności sprawdzających przesyłek towarów niebezpiecznych

Co pół roku KPP stosujące IRS40471-3 informują się o jakości wykonywania sprawdzających przesyłając załącznik „G”. Ocena jakości wyliczana jest w % im mniejsza jest jej wartość tym jakość wykonywania tych czynności jest większa.

Appendix "G" - Collation of quality results for 1-st half 2019

Year	RU	Number of transport units inspected	Number of faults in classes 3 to 5 and total weighted faults							Aggregate Value of Faults in % col.10/col.3 x 100	Theoretical number of inspections	Number of RID Reports	
			Class 3		Class 4		Class 5		Σ of faults weighted Col.5+7+9			QAS	not QAS
			Σ	Col.4 x 0,125	Σ	Col.6 x 0,4	Σ	col.8 x 1,0					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1-st half of 2019	Rail Cargo Austria	69	0	0,00	1	0,40	1	1,00	1,40	2,03	63	2	0

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Kontrola przewozu towarów niebezpiecznych zgodnie z Programem Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Kolejowego

Doradcy RID w PKP CARGO S.A. są zobowiązani do co najmniej 2 kontroli w miesiącu i sporządzenia z nich protokołów lub sprawozdań.

Kontrole obejmują:

1. Sprawdzenie jednostek transportowych na gruncie: stan techniczny, terminy badań, czystość, oznakowanie.
2. Sprawdzenia prawidłowości wypełniania dokumentów przewozowych i pociągowych.
3. Sprawdzenia aktualności przepisów na posterunkach.
4. Dostępności materiałów pomocniczych dla pracowników.
5. Wykonywania manewrów z wagonami z towarami niebezpiecznymi.
6. Aktualności Planów zapewnienia bezpieczeństwa dla towarów wysokiego ryzyka (TWR).
7. Przekazywania informacji o towarach niebezpiecznych do PKP PLK S.A.
8. Wyposażenia lokomotyw w instrukcje pisemne oraz środki ochrony indywidualnej.

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Kontrola przewozu towarów niebezpiecznych

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości doradca RID podejmie działania:

- zgodnie z obowiązującym w Spółce Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS),
- usterka jest usuwana przez nadawcę lub pracownika stacji (np. wymiana uszkodzonego oznakowania, uzupełnienie brakujących śrub, dokręcenie kołpaków zaworów),
- pracownicy są doraźnie szkoleni z zakresu stwierdzonej nieprawidłowości lub kierowani na dodatkowe przeszkolenie,
- nieprawidłowości są omawiane i analizowane na pouczeniach okresowych,
- doradcy sporządzają dla pracowników materiały pomocnicze (np. wzory prawidłowo wypełnianych dokumentów, umieszczania oznakowań, właściwego zamknięcia zaworów cystern).

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Podejmowanie działań profilaktycznych po wystąpieniu wydarzeń związanych z przewozem towarów niebezpiecznych

- pisemne interwencje do nadawców/napełniających wagony-cysterny odpowiedzialnych za wystąpienie wydarzeń
- informowanie właścicieli wagonów o wydarzeniu w którym brały udział jego wagony-cysterny
- w przypadku gdy wydarzenie spełnia kryteria 1.8.5.3 RID sporządzanie raportu i wysłanie jego do UTK w terminie 14 dni od jego wystąpienia

strona www dla identyfikacji właściciela wagonu:

<https://www.gcubureau.org/wagons>

Rola i zadania doradcy RID w PKP CARGO S.A.

Doradzanie PKP CARGO S.A. w sprawach związanych z przewozem towarów niebezpiecznych

Współpraca z kierownictwem przedsiębiorstwa przy zawieraniu umów handlowych dotyczących przewozu towarów niebezpiecznych – dla zabezpieczenia interesów przewoźnika wynikających z przepisów szczegółowych - np. dobór odpowiednich jednostek dla przewożonego ładunku, prawidłowe oznakowanie, odpowiedzialność jako uczestnika przewozu

Kim jest doradca RID?

Poprzez opracowanie oraz wdrożenie instrukcji i procedur, **doradca prowadzi w przedsiębiorstwie wewnętrzny nadzór nad** bezpieczeństwem towarów niebezpiecznych do przewozu.

Doradca RID spełnia rolę koordynatora działań podejmowanych przez PKP CARGO w zakresie wykonywanych czynności związanych z towarami niebezpiecznymi. Ma za zadanie przeprowadzić przedsiębiorstwo przez proces dostosowujący wykonywaną działalność związaną z przewozem towarów niebezpiecznych do wymogów zawartych w przepisach.

Doradca RID jest audytorem, który wskazuje niezgodności i doradza, jakie działania korygujące należy podjąć. W późniejszym okresie staje się jednocześnie jednostką kontrolującą przestrzeganie przepisów oraz wydanych wcześniej zaleceń.

Kim jest doradca RID?

Doradca mający dogłębną znajomość przepisów i śledzący zmiany w przepisach, **stanowi wsparcie merytoryczne dla przedsiębiorcy.**

Wiedza doradcy pozwala nie tylko uniknąć kar, ale także wypracować najlepsze rozwiązania dla przedsiębiorstwa, w którym jest wyznaczony.

Doradca, to ekspert pomagający w sprawach bieżących i w chwili wystąpienia „trudnych” sytuacji.

Dziękuję za uwagę